

Hemmelig.

Dette eksemplar bedes tilbakelevert Stortingets kontor når saken er behandlet av Stortinget.

Innst. S. I.

Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomité angående betalingsavtale mellom Norges Bank og Bank of England og om statsgaranti overfor Norges Bank.

(St. prp. nr. 37, 1940.)

Til Stortinget.

Ved behandlingen av den foreliggende sak har finans- og tollkomitéen vært forsterket med d'herrer Madsen og Mowinckel fra utenriks- og konstitusjonskomitéen.

I samband med de forhandlinger som Utenriksdepartementet har ført om en handelsavtale mellom Norge og England er det fra engelsk side blitt reist krav om at det samtidig blir avsluttet en betalingsavtale. De nærmere vilkår for en slik avtale er deretter drøftet mellom de to seddelbanker, og det er under dette fra engelsk side gitt uttrykk for at det enten kan bli spørsmål om en ren clearingavtale eller om en betalingsavtale mellom Norges Bank og Bank of England.

Norges Bank uttaler i et promemoria til Finansdepartementet av 15 februar 1940 bl. a. at en avtale mellom de to banker byr på mange fordeler framfor en ren clearingavtale og at banken vil anbefale at det sluttes en sådan avtale.

Promemoriaet som i korte trekk gjør rede for hva avtalen vil gå ut på, er gjengitt i forelegget, som en viser til.

Norges Bank peker på at når det fra engelsk side forlanges at et nærmere fastsatt beløp må bli stående som innskudd i pund sterling, vil dette påføre Norges Bank en ekstra risiko, som banken ikke må være alene om å bære. Norges Bank mener at staten må overta den risiko som oppstår i samband med betalingsavtalen, bortsett fra det beløp en blir enig om at banken skal overta for egen regning.

Forsyningsdepartementet har i brev til Utenriksdepartementet av 7 februar 1940 bemerket at det fra britisk side er satt som betingelse for å gå med på en krigshandelsavtale med Norge at det samtidig inn-

gås en betalingsavtale. Forsyningsdepartementet anbefaler at det søkes istandbrakt en sådan avtale i form av en avtale mellom Norges Bank og Bank of England.

Utenriksdepartementet er i brev til Norges Bank av 10 februar 1940 enig i at avtalen bør inngås i form av en overenskomst mellom de to seddelbanker, således at den på norsk side undertegnes av representanter som Norges Banks styre oppnevner.

Finansdepartementet slutter seg til Norges Banks forslag og er videre enig i at det vil være rimelig at staten tar over en del av den risiko avtalen vil føre med seg for Norges Bank, fordi banken etter avtalen får plikt til å ha et større beløp stående inne i Bank of England til enhver tid. Størrelsen av dette innskudd er av Bank of England under forhandlingene forlangt satt til 3 mill. £, men Norges Bank vil forsøke å få beløpet redusert og i ethvert fall søke å oppnå overgangsbestemmelser om en suksessiv opparbeidelse samt en rimelig forrentning av det beløp som står inne.

Norges Bank har sagt seg villig til å bære alle omkostninger med den bankmessige gjennomføring av betalingsavtalen samt ethvert tap som avtalen måtte føre med seg for banken, inntil de første 5 mill. kroner. Forutsetningen er da at mulig tap på betalingsavtalen ut over de første 5 mill. kroner blir båret av Den Norske Stat og refundert Norges Bank av statskassens midler.

Departementet har i brev til Norges Bank av 15 februar 1940 erklært seg enig i at mulig tap på betalingsavtalen ut over de første 5 mill. kroner i tilfelle bæres av staten. Departementet har samtidig gjort merksom på at spørsmålet om en slik garanti etter

grunnloven må forelegges Stortinget til avgjørelse, jfr. forelegget side 2.

Departementet opplyser at betalingsavtalen for nærværende ikke er avsluttet, men at det har vært ført forhandlinger om den som en venter vil føre til et resultat med det aller første.

Komiteén vil bemerke:

Den betalingsavtale som ifølge forelegget skal avsluttes mellom Norges Bank og Bank of England er et ledd i den krigshandelsavtale som Norge etter lengere tids forhandlinger står i ferd med å inngå med Storbritannia. Norges Bank har drevet forhandlinger om betalingsavtalen og har funnet å måtte gå med på den i den foreliggende form. Etter hva komitéen har fått vite har det imidlertid lyktes banken å oppnå at det beløp som skal «sperras» reduseres til 2 mill. £. Da ordningen kan medføre tap, har Norges Bank funnet å måtte sikre seg mot at dette blir for stort og søker statens garanti for tap ut over 5 mill. kroner, hvilket departementet har gått med på.

Komiteén går ut fra at denne betalingsavtale er nødvendig og at handelsavtalen for øvrig er så tilfredsstillende for vårt land som det er mulig å få den i dag. Komiteén slutter seg derfor til departementet, men vil uttale det håp at ordningen kan avvikles uten tap.

Komiteén viser til det som er sagt her og til forelegget og innstiller til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Finans- og Tolldepartementet får fullmakt til på statskassens vegne å stille garanti overfor Norges Bank mot ethvert tap som måtte oppstå for banken som følge av betalingsavtale mellom banken og Bank of England, ut over de første 5 mill. kroner.

Oslo i den forsterkede finans- og tollkomité,
2 mars 1940.

Ivar Lykke,
formann og ordfører.

Torvald Haavardstad,
sekretær.